

Oratoris de l'antic eremitori

En l'imaginari la muntanya de Montserrat hi ha varies ermites de les quals es conserven les seves ruïnes de la majoria d'elles. La mateixa iconografia representava la Mare de Déu de Montserrat emmarcada en l'entorn de la muntanya serrada on es podien distingir les ermites i en alguns s'afegien els seus noms. Era molta la nomenada que tenien els ermitans de tal manera que per molts peregrins pujar a les ermites formava part del seu romiatge.

Com que els peregrins no tenien, de forma general, accés a les ermites, aquestes sempre tenien adjacent un petit oratori al qual els visitants hi tenien accés i així guanyaven les corresponents indulgències per la seva pietat. En un article sobre els oratoris de la muntanya de Montserrat el pare Francesc Xavier Altés, *Santa Maria "la més alta" Sant Josep, i altres oratoris de l'antic eremitori montserratí*, comenta que es tractaven d'edificis menors i la seva existència està mal documentada fins el segle XVII.

Oratori dels Sants Reis

El primer oratori que es trobaven els peregrins al cap damunt de *l'escala dreta* era el del *Sants Reis* i estava situat en el replà de *l'ermita de la Santa Creu*. Es veu en un gravat d'*Alexandre Laborde* com un edicle amb coberta a dues aigües i té al darrera *l'ermita de Sant Dimes*. Abans hi hagué un altre oratori dedicat a *Sant Pau* que es trobava adossat a *l'ermita de la Santa Creu*. A l'any 1677 es fa referència a aquest primitiu oratori i es comenta que al seu interior hi havia una imatge de *Sant Pau* i una altra de *Sant Antoni*. L'any 1764 ja es parla de l'oratori dels *Sants Reis*. A mitjans del segle XIX encara s'observaven les restes de l'oratori.

Oratori de Sant Josep

Aquest fou l'oratori més popular de tots. En un primer moment la seva advocació era a *Sant Bartomeu* i es trobava al costat de *l'ermita de Sant Dimes* segons es comenta en una crònica de l'any 1612 citada pel pare Francesc Xavier Altés i una altra de 1684. En aquest època al seu interior, entre altres coses, tenia un pessebre i això fou el motiu del canvi de nom. A l'any 1697 els ermitans ja parlen de l'oratori de *Sant Josep* tot i que internament, dins d'un cert atapament

d'imatges, quadres i altres elements, hi dominava un retaule de *Sant Bartomeu*.

El pare Francesc Xavier Altés explica que la popularitat d'aquest oratori provenia pel fet de que el *Sant Josep* del pessebre a la ma tenia un barret girat boca amunt, com si estigués parat per recollir almoines. La dita popular era que les dones solteres que a través de la reixa de la porta encertaven posar un diner en el barret es cassaven aquell any. Era tan l'anomenada d'aquest oratori que a finals del segle XVIII l'*ermita de Sant Dimes* se la coneixia com l'*ermita de Sant Josep*.

L'escriptor i historiador *Antoni de Bofarull*, l'any 1862, fa pujar aquesta ermita a *Blanqueta i Guillemet*, dos dels protagonistes de la seva novel·la *L'orfaneta de Margues* després d'haver promés casar-se a Montserrat perquè, com diu la dita, *No és bon casat qui no ha anat a Montserrat*.

Oratori de la Mare de Déu dels Dolors

El pare Francesc Xavier Altés comenta que en el camí connecta l'*ermita de Sant Dimes* i la de la *Santíssima Trinitat* a l'any 1744 es situa l'oratori de la *Mare de Déu dels Dolors* i se'n tenen referència ja a l'any 1684 perquè es fa un inventari dels seu contingut.

Oratori del Santcríst

L'oratori de l'*ermita de la Trinitat* estava dedicat a *Jesucrist Crucificat*. El pare Francesc Xavier Altés situa aquesta oratori en una construcció, encara ben conservada, adossada a l'extrem occidental de les ruïnes de l'*ermita de la Trinitat*. És un petit edifici, de planta quasi quadrada, que té per paret posterior la roca de la muntanya. L'any 1945 s'hi afegí una teulada a dues vessant i molt recentment una porta i altres paraments.

Oratori de Santa Caterina

L'*oratori de Santa Caterina* es trobava a l'interior de la balma que està al costa de l'*ermita de Sant Salvador*. En un inventari de 1684 s'anomena a aquesta balma com *església vella* i s'esmenta que tenia un retaule de la Transfiguració de Jesucrist, mentre que un inventari de 1703 parla d'un retaule de *Santa Caterina*. Circumstància que es torna a repetir en un inventari de 1734. Tot el segle XVIII l'oratori estigué dedicat a *Santa Caterina*.

Oratori de Santa Escolàstica

Segons es diu en una crònica, l'*ermita de Sant Benet* fou ampliada l'any 1542 amb un oratori dedicat a Crist crucificat. Però els inventaris de 1708, 1733 i 1734 en lloc d'aquesta advocació parlen de l'oratori de *Santa Escolàstica*, germana de Sant Benet. El *Compendio historial* cita a aquest oratori.

Oratori de l'ermita de Santa Anna

No es té cap informació sobre aquest oratori. El pare Francesc Xavier Altes diu que sembla que aquest oratori es trobava situat un cop passada l'ermita en direcció a Sant Jeroni. Personalment he vist que, en una roca situada just damunt de l'ermita de Santa Anna i al costat del camí vell de Sant Jeroni, conegut com la dreuera, hi ha les restes d'una petita construcció.

Oratori de Santa Maria la més alta

Aquest oratori estava situat just en el *cim de Sant Jeroni*. La seva construcció substituï a una creu que hi havia en aquest indret. Segons el pare Francesc Xavier Altés la construcció de l'oratori sembla posterior a 1699 però anterior a 1742. L'edifici era de planta quasi quadrada amb una taulada a dues aigües, amb una porta orientada a migdia amb un òcul al damunt i tenia una barana que el protegia de la timba que tenia al seu voltant. L'any 1856 només restaven algunes arcades de mateix.

Oratori de la Immaculada Concepció

No es coneix cap oratori en la resta d'ermites llevat el de l'*ermita de Sant Joan*. Es tractava d'un petit edicle amb un quadre que representava la titularitat. En el dibuix de Pere Pau Montaña fet amb cambra fosca, entre 1789-1790, es veu l'oratori adossat a la roca al peu de l'ermita.

Retorn inici del capítol [Ermites i vida eremítica](#)

Següent secció: [Llibres i articles sobre les ermites](#)